

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

בפני כבוד השופטת רנה הירש

התובע מאיר דהן
ע"י עו"ד אסף חרסט

נגד

הנתבע שלום קמיל
ע"י עו"ד שי גבסי ועו"ד קרן דלויה

פסק דין

1 לצורך הכרעה בהליך זה, היה צורך לבחון אם פרסום בפייסבוק מהווה פרסום ב"אמצעי
2 תקשורת", ובשל כך מטיל אחריות בגין לשון הרע גם על עורך או האחראי לקבוצת הפייסבוק;
3 וכן לשקול את הביקורת שפורסמה כנגד איש ציבור בתקופת בחירות מוניציפאליות: האם
4 היא מהווה "לשון הרע" והאם עומדות לנתבע איזו מן ההגנות הקבועות בחוק.

5 התביעה דנן הוגשה בעילה של הפרת חוק איסור לשון הרע, אשר הוגשה על ידי ראש מועצה
6 מקומית, כנגד מי שמפרסם "פוסטים" בפייסבוק, שיש בהם לגישת התובע אמרות בלתי
7 ראויות ופוגעניות.

8 התביעה

9 1. התובע מכהן כראש המועצה המקומית מזכרת בתיה מזה כ-10 שנים, לטענתו דמות
10 מוכרת, מתנדב במספר תפקידים ציבוריים. נטען כי לנתבע אינטרס זדוני ונקמני, המבוסס על
11 מניעים פסולים.

12 2. הנתבע נקנס בגין חנייה על מדרכה, שילם את הקנס אך פנה לביטול הדוח, בין היתר
13 לתובע, באמצעות מייל 25.5.2012, במילים "יודע אתה עד כמה הערכתנו אליך" (צורף כנספח
14 ח' לכתב התביעה). בקשת הנתבע נדחתה, ולאחר מכן מפנה הנתבע לגורמי ממשל ואכיפה
15 שונים כנגד התנהלות התובע, ובמקביל החל לפרסם פוסטים בפייסבוק.

16 בנוסף, הנתבע התחיל לעקוב אחרי התובע ברחוב וביטויים תוקפניים, כמו "אני אטפל בך"
17 ואף הופיע בישיבות מליאת המועצה. הנתבע הגיש עתירה מנהלית (עת"מ 3101-11-12) ובה
18 טענה לפיה המועצה פועלת תוך אפליה פסולה וממניעים זרים, ובהמשך חזר בו (כעולה
19 מנספחים ב' ג' לכתב התביעה), וכן הגיש תביעה בגין הוצאת דיבה ולשון הרע כנגד התובע

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

- 1 ואחרים, לבית משפט השלום ברמלה (תיק ת"א 28626-10-12, נספחים ד' וה' לכתב התביעה),
2 בה הוא ממשיך להכפיש את שם התובע.
- 3 .3. לטענת התובע, הדברים שפרסם הנתבע באתרי פייסבוק מבקשים להציגו כמי שמזלזל
4 בתושבי מזכרת בתיה, ומתייחס אליהם "כאל אוויר", מטייה, אינו מקפיד על אמירת אמת,
5 ואינו משלם ארנונה. התובע פנה לנתבע במכתב מיום 09.11.12 בדרישה כי הנתבע יתנצל על
6 הדברים שפורסמו, אך הנתבע דחה את הפניה, והמשיך בהשמצות.
- 7 התובע סבור שיש לקבוע כי כל הפרסומים הם בבחינת לשון הרע, ונאמרו כדי להשפיל, ללעוג
8 ולבוז לתובע, והם ביזו אותו בעיני הבריות. התובע טען כי הפרסומים עשויים לפגוע בעיסוקו
9 כאיש המועצה וכאיש ציבור ובפרט, בתקופת בחירות בה פורסמו.
- 10 עוד נטען כי מדובר בפרסומים הכוללים עובדות כוזבות; הנתבע היה צריך לדעת שיש ספקות
11 לגבי אמיתות הפרסומים; הנתבע נעדר תום לב; ופעל ממניעים נקמניים ופוליטיים.
- 12 .4. בכתב התביעה טען התובע לנזקים, שאינם ניתנים לתיקון, וציין כי העובדה שהפרסום
13 נעשה באמצעות האינטרנט הגדילה את הפגיעה, שכן הדברים מפורסמים בכל הארץ ובעולם,
14 כי מעמדו כראש המועצה כורסם בפרסומים אלה, בשל יצירת דעה קדומה עליו.
- 15 נוכח תקופת הבחירות, העריך התובע כי מדובר בפגיעה קשה עוד יותר, והעמיד את תביעתו על
16 סך של 500,000 ₪. בנוסף לתשלום פיצוי בגין הנזק שנגרם לשיטתו, דרש התובע לחייב את
17 הנתבע בפרסום התנצלות.
- 18 .5. התובע מפנה בתצהיר עדותו הראשית לשמונה פרסומים המכונים על ידו "פרסומים
19 משמיצים", שהם קטעים מתוך מסמכים שצורפו ברובם כנספחים לכתב התביעה. להלן יובאו
20 אותם קטעים רלבנטיים מתוך הנספחים עצמם (שלפעמים אינם תואמים את אלה שצוטטו
21 בתצהיר עדותו של התובע), ככל שניתן:
- 22 **פרסום ראשון** – ספטמבר 2012. מצוטט בסעיף 29 לתצהיר התובע כפוסט שפורסם בדף
23 הפייסבוק "המושבה", שהקים ומנהל הנתבע (לא צורף כנספח לכתב התביעה):
- 24 **"ברור... מה שהיה נגמר ואין להשיג ממנו רווח לכיסו. בחדש יש. הבנתי**
25 **שחדר הכושר המהמם שהיה אמור להיפתח מעל אייל מאפים עצר ונתקע**
26 **בעקבות תביעה משפטית כנגד בנו של ראש המועצה מכיוון שהוא משוייך**

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 לחברה הקבלנית הרסוף וישנו נגוד אינטרסים כי הוא בנו של ראש המועצה.
2 מעניין איך משיגים מיידע מהימן על כל המתרחש כאן".

3 פרסום שני – 04.12.12 בקבוצת הפייסבוק "המושבה" (סעיף 30 לתצהיר עדות התובע, נספח
4 ט' לכתב התביעה):

5 "...לא ייתכן שמועצה ותושבים ממשיכים לאפשר לראש מועצה לפעול באופן
6 נמרץ ואגרסיבי למען שינוי יעוד של קרקע אשר לחבר אישי שלו על פי הגדרתו
7 ותורמים לרשימתו בבחירות יש ענין אישי בקרקע הזו..."

8 פרסום שלישי – 13.06.13 בקבוצת הפייסבוק "המושבה" (סעיף 31 לתצהיר עדות התובע,
9 מוזכר כנספח יד' לכתב התביעה, לא נסרק לתיק הממוחשב ביחד עם כתב התביעה, ועותק
10 נמסר לעיון בית המשפט במהלך הדיון בתיק):

11 "4. הוועדה לא דנה, כי זה לא תפקידה, בניגוד העניינים שבו היה מצוי מאיר
12 דהן כאשר קידם את התוכנית בשעה שאחד היזמים ובעלי העניין המרכזיים
13 הוא חברו הטוב ביותר."

14 פרסום רביעי – 13.07.13 בקבוצת הפייסבוק "בחירות למועצת מזכרת בתיה" (סעיף 32
15 לתצהיר עדות התובע, נספח יא' לכתב התביעה), בתשובה לאמרת הערכה לראש המועצה
16 מאיר דהן שפורסמה על ידי שני קינן, שהוא ככל הנראה מתושבי המקום:

17 "אתה בטוח? ראש מועצה שבונה ללא היתר בזמן וכדין ולא משלם ארנונה על
18 חלק מהבית בזמן וכדין..."

19 פרסום חמישי - 02.08.13 בקבוצת הפייסבוק "אמהות במזכרת בתיה" (סעיף 33 לתצהיר
20 עדות התובע, נספח יב' לכתב התביעה):

21 "פוסט זה מופנה לכולם אך בראש ובראשונה למספר מצומצם של 'בכירים'
22 בקהילת קשת: מר מאיר דהן לא שילם ארנונה על חלק משטח דירתו... אני
23 חייב להדגיש, כי אני עומד מאחורי כל מילה שנכתבת פה... החמור הוא שלגבי
24 נושא הארנונה הוא טרם אישר שאכן לא שילם בזמן וכדין על חלק מביתו וכאן
25 הוא חוטא פעמיים גם לא שילם וגם לא מאשר. כל האמור לעיל הן עובדות..."

26 פרסום שישי – במועד שלא פורט, פורסמה תמונה בקבוצת הפייסבוק "המושבה" (סעיף 34
27 לתצהיר עדות התובע, נספח יג' לכתב התביעה). בתמונה נראה אדם, מר רטה, לובש חולצה
28 עם הכיתוב "ראש המועצה שונא אתיופים" (להלן: התמונה).

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 אציין כי התמונה כפי שנסרקה לתיק הממוחשב אינה ברורה, ולא ניתן להבחין בה בכיתוב
2 אליה מתייחס התובע, ואולם הצדדים אינם חלוקים באשר לכיתוב זה.

3 פרסום שביעי – 23.07.13 בקבוצת הפייסבוק "אהוד אביר לב" (סעיף 35 לתצהיר עדות
4 התובע, מוזכר כנספח יד' לכתב התביעה, שלא נסרק לתיק הממוחשב ביחד עם כתב התביעה):

5 "אני אומר זאת כקרבן למעשים הללו, עד לרגע זה, אני היחידי במושבה שאוים
6 פיסית, שתומכים של מועמד מסוים (מר דהן), עוקבים אחריו ומצלמים אותו,
7 ושתומכים של אותם מועמד (מר דהן), קוראים ללא בושה לסילוקי מהמושבה..
8 טיוח מחלוקת השתקת ביקורת פועלת לטובת מתמודד אחד ויחיד והוא מר
9 דהן".

10 פרסום שמיני – 13.07.13 בקבוצת הפייסבוק "מבט למזכרת בתיה" (סעיף 36 לתצהיר עדות
11 התובע, נספח טו' לכתב התביעה - להלן: פרסום הדהניזם הראשון):

12 "מושג חדש המתאר שיטת ממשל ההולכת ומתפתחת בתרבות השלטונית
13 במדינת ישראל ובעיקר בשלטון המקורי, תופעה זו נכונה בעיקר לישובים
14 קטנים כמו שלנו. שיטה זו הינה שיטה בתוך שיטה, שיטת הממשל בארץ
15 הינה דמוקרטית המחייבת בחירות חופשיות ושיוויוניות, ומחייבת הקפדה על
16 הוראות החוק, הדהניזם מצא את הדרך לאמץ לעצמו את המאפיינים
17 החיצוניים של השיטה הדמוקרטית, אך למעשה לרוקן חלקים ממנה מכל
18 תוכן.

- 19 • על פי הדהניזם הישוב הוא נחלה השייכת במונים רבים למנהיג שהוא ראש
20 המועצה, כל הקורא תגר על מנהיגותו נחשב כבוגד הזוי ומוקצה.
- 21 • הדהניזם אימץ מושגים משיטת הממשל המונרכית והפאודאלית כגון 'לרשת
22 את המנהיג' במקום 'החלפת המנהיג'.
- 23 • הדהניזם מאמץ כלים המפתחים תלות בין משפחות שלמות בישוב לבין
24 המנהיג באופנים שונים, כך שיוצרת מחויבות של בתי אב רבים אליו.
- 25 • הדהניזם מטפח ומעודד תרבות של פולחן אישיות למנהיג, על ידי אמצעי
26 תקשורת שלטוניים הדואגים לפאר ולרום את שמו, ללא מקום לביקורת
27 ולהשמעת דעות התושבים.
- 28 • הדהניזם מאמץ שיטות של הפחדה השתקה של כל ביקורת כלפי נבחר
29 הציבור, דבר שהוא לב ליבו של ההליך הדמוקרטי.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

- 1 • על פי הדהניזם החוק הוא המלצה, והיכן שנוח לא מקפידים עליו. שיטה זו
- 2 מניחה שלאזרח הפשוט לא יהיו את המשאבים הנדרשים לפנות לערכאות
- 3 שיפוטיות על מנת לאלץ את הנבחרים להקפיד על החוק.
- 4 • ועקב כך הדהניזם מאפשר למנהיג להתעלם משקיפות מהעברת מידע
- 5 לציבור המחויב על פי חוק, מבקרה על פעולותיו על ידי אי מינוי מבקר
- 6 לדוגמא, ובכך מאפשר הדהניזם למנהיג לעשות בנחלתו ובממלכתו כבתוך
- 7 שלו כאשר הציבור שרוי בעלטה.
- 8 • הדהניזם מאפשר למנהיג להתעלם במשך קדנציה שלמה מציבור התושבים,
- 9 להיות סגור בחדר זכוכית נעול בתוך עצמו.
- 10 • המנהיג הדהניסט נוהג לזלזל באנשים בעיקר במתנגדיו להשפילם בביטויים
- 11 מבזים.
- 12 • בעזרת כל אלה המתאפשרים על ידי השיטה הדהניסטית מנסה המנהיג
- 13 לחפות על כישלונות מחפירים בניהול הישוב.
- 14 • לכן צריך לשים סוף לדהניזם, ולחזור לשפיות, לשיטה החופשית
- 15 והדמוקרטית באמת, המקדשת את שילטון החוק זו השיטה היחידה
- 16 הלגיטימית."

17 פרסום תשיעי – 17.07.13 בקבוצת הפייסבוק "מבט למזכרת בתיה" (סעיף 37 לתצהיר עדות
18 התובע, נספח טז' לכתב התביעה - להלן: פרסום הדהניזם השני):

19 "דהניזם דוואנים ודהניזם דורסני:
20 במהלך תקופת הקדנציה זכינו לדהניזם ולדאוונזם מתון עד בינוני, אך כעת
21 לפני הבחירות אנחנו זוכים לדהניזם דורסני, כן כן לדהניזם דורסני!!!!
22 שלטים נתלים על בתים ללא בקשת אישור מראש, מי שמעז לשאול למה?
23 מדוע? מופנה למי שמופנה, דהניזם דורסני זה שתושבים דהניסטים וכאלה,
24 דהניסטים שאינם תושבים אשר קוראים במקומות שונים כולל בדף הפייסבוק
25 של מייסד והוגה הדהניזם, להרחקת תושבים מהישוב, כן בדהניסטאן
26 מאפשרים לקרוא להרחקת תושבים – די לדהניזם די לדהניזם הדורסני!!!!"

27 ההגנה

28 6. הנתבע סבור שמדובר בתביעה טקטית ופוליטית בלבד שבאה להרתיע את הנתבע
29 להמשיך לבקר את התובע לפני תקופת הבחירות. התביעה הוגשה זמן רב (כשנה) לאחר

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 הפרסומים ובאה בשל רדיפה של התובע את הנתבע, לרבות בשל ביקורת לגיטימית המושמעת
2 נגדו, בתקופה שבה אין מבקר פנים או נציג תלונות הציבור או ועדת ביקורת פעילה במועצה.

3 7. הנתבע טען כי הביקורת כלפי התובע הועלתה בשל עובדות שונות שפורטו על ידו,
4 ביניהן: קיום חריגות בניה בבית התובע; הימנעות התובע מלשלם ארנונה באופן התואם את
5 הוראות הדין; השתתפות התובע בישיבות הועדה המקומית "זמורה" בנוגע לשינוי ייעוד
6 קרקע שבנוגע אליו הוא נמצא בניגוד עניינים; פעילות בניגוד להנחיות יו"ר ועדת הבחירות
7 המרכזית; פעילות בניגוד למכרז המתייחס להקמה והפעלת גני ילדים.

8 לשיטת הנתבע, לא נגרם לתובע נזק, כספי או אחר, הפוסטים האמורים אינם משום "פרסום
9 בתקשורת" לפי סעיף 11(א) לחוק ואין הם מהווים לשון הרע, במיוחד כשעסקינן באיש ציבור
10 ובעניין ציבורי.

11 8. בהתייחס לפרסומים, טען הנתבע כך:

12 הפרסום הראשון - לא נכתב על ידו. התוכן נכתב על ידי צד שלישי, הנתבע אינו יכול להתייחס
13 לניסוחו המדויק, והוא הוסר מיד עם קבלת פניה לגבי תוכן זה, בהעדר אפשרות הנתבע לאמת
14 את העובדות שבו.

15 הפרסום השני, שלישי, רביעי וחמישי - אין מדובר בלשון הרע. התובע הינו איש ציבור,
16 שהעמיד עצמו לבחירה מחדש, ועל כן הנתבע שהוא תושב בישוב רשאי להביע דעה על
17 התנהלותו.

18 פרסום התמונה - אין בכך לשון הרע, מדובר בחולצה שלבש אדם אחר אשר העלה את
19 התמונה לפוסט, ככל הנראה בשל תחושותיו של המצולם, כאשר התובע עצמו פרסם אותה
20 תמונה בעמוד הפייסבוק שלו.

21 פרסום שביעי - אין מדובר בלשון הרע. האמור הינו אמת, יש בו עניין ציבורי, והדברים נכתבו
22 בתום לב לאחר האירועים המתוארים בו, לכן עומדות לו הגנות 14 ו-15(4) לחוק.

23 פרסומי הדהניזם - אין מדובר בלשון הרע, זכותו של הנתבע להביע דעתו על התנהלות התובע,
24 הסיומם "זם" באה כדי ללמד על תופעה ושיטה, ואינה בהכרח בעלת קונוטציה שלילית.

25 המסגרת המשפטית

26 9. לענייננו, ישנה חשיבות להוראות חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: **החוק**),
27 המגדירות את המונחים הרלבנטיים (סעיפים 1-3); קובעות את העולה האזרחית והיקפה

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 ; (סעיפים 7 ו-11); קובעות את הפרסומים המותרים, ההגנות וההקלות (סעיפים 13-15);
2 ותוחמות את הפיצוי המגיע ללא הוכחת נזק (סעיף 7א).

3 הגדרת "לשון הרע" מפורטת בסעיף 1 לחוק, על פיה:

4 "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

5 (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

6 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

7 (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו,

8 במשלח ידו או במקצועו; ..."

9 האחריות בשל פרסום באמצעי התקשורת נקבעה בסעיף 11(א) לחוק:

10 "פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל

11 לשון הרע, האדם שהביא את דברי לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם בכך

12 לפרסומו, עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום, ובאחריות

13 אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת."

14 10. כפי שנפסק על ידי בית המשפט העליון בע"א 751/10, פלוני נ. ד"ר אילנה דיין-אורבך

15 [08.02.2012] (להלן: הלכת דיין), עמ' 105, דברי כבי' השופט עמית, בפסקה 6 לפסק דינו:

16 "תרשים הזרימה בתביעות לשון הרע הוא כלהלן: בשלב הראשון נבחנת

17 השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מארבע החלופות בהגדרה

18 שבסעיף 1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו בסעיף 2 לחוק. רק

19 אם התשובה חיובית עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת

20 החסינויות המוחלטות (פרסומים מותרים) הקבועות בסעיף 13 לחוק... אם לא

21 כן, אנו עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הפרסום מוגן על פי אמת המידה

22 הקבועה בסעיף 14 לחוק על שתי רגליה - אמת בפרסום ועניין ציבורי. אם

23 הפרסום אינו נהנה מהגנה זו, יש להמשיך ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו

24 של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק במשולב עם

25 חזקות תום הלב בסעיף 16. היה ונתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת סעיף 14

26 או מהגנת סעיף 15, או-אז עוברים לשלב הרביעי של הסעדים."

27 11. בהתאם בענייננו, יש להכריע בשאלות שלהלן, על פי השלבים האמורים, כאשר רק

28 תשובה חיובית תביא להמשך הבדיקה בשלבים הבאים:

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

- 1 (א) האם מדובר בלשון הרע ;
2 (ב) האם מדובר בפרסום מצד הנתבע, או בפרסום באמצעי תקשורת עליו חלה אחריותו של
3 הנתבע ;
4 (ג) האם חלה איזו מהגנות החוק ;
5 (ד) אם מגיע לתובע סעד.

דיון והכרעה

7 (א) האם מדובר בלשון הרע?

- 8 12. כפי שנקבע בע"א 4534/02, רשת שוקן בע"מ נ. אילון לוני הרציקוביץ, פ"ד נח(3) 558
9 [2004], בפסקה 9 לפסק הדין :

10 "ניתוח ביטוי במסגרת עוולת לשון הרע נעשה בארבעה שלבים : בשלב הראשון,
11 יש לשלוף מתוך הביטוי את המשמעות העולה ממנו לפי אמות המידה
12 המקובלות על האדם הסביר, כלומר יש לפרש את הביטוי באופן אובייקטיבי,
13 בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון המשתמעת. בשלב השני, יש לברר,
14 בהתאם לתכלית החוק לאיזונים חוקתיים, אם מדובר בביטוי אשר החוק מטיל
15 חבות בגינו, בהתאם לסעיפים 1 ו-2 לחוק..."

16 עוד נקבע בפסיקה, ביחס לשלב הראשון, כי יש לבחון את הביטוי בהתאם לסטנדרט
17 אובייקטיבי של האדם הסביר מבלי שנלקחים בחשבון כוונת המפרסם, או האופן בו הבין
18 הנפגע את הפרסום (ע"א 723/74, הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ. חברת החשמל בע"מ, פ"ד לא(2)
19 281 [1977]; ע"א 334/89, רבקה מיכאלי נ. בלה אלמוג, פ"ד מו(5) 555 [1992]; ע"א 1104/00,
20 דוד אפל נ. איילה חסון, פ"ד נו(2) 607 [2002]).

21 כמו כן, לגיבוש עוולה בגין לשון הרע, אין צורך להוכיח כי אדם בפועל הושפל או בווה בעקבות
22 ההתבטאויות הפוגעניות; די בכך שהפרסום עלול היה להביא לתוצאה כזו (ע"א (מחוזי
23 ירושלים) 1003/96, מיכאל בן חורין נ. רן לוי, פ"מ תשנ"ז(1) 424, 434 [1998]).

24 ר' רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ. אמנון דנקנר [12.11.2006] :

25 "לא כל גידוף, ולא בכל הנסיבות, יקים עילת תביעה מכוח חוק איסור לשון
26 הרע. קללות וגידופים מהווים לצערנו חלק מהחיים החברתיים במדינה, ולפיכך

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 **קיים חשש שהכרה שיפוטית גורפת בגידופים כב' לשון הרע' תביא להצפת**
2 **בתי-המשפט בתביעות שזו עילתן."**

3 בע"א 809/89, לוטפי משעור נ. אמיל חביב, פ"ד מז (1) 1, ע' 10-11 [1992], נקבע כי כאשר
4 למאמר אופי של כתב השמצה, שמטרתו העיקרית (אם לא היחידה) איננה לבקר את עמדותיו
5 ומעשיו של המשיב, אלא לבזותו, להכפיש את שמו ולהבאיש את ריחו, בעיני הציבור – הרי
6 שמדובר בלשון הרע.

7 13. בהתאם, בחנתי את הדברים שנכללו בפוסטים והובאו בתביעה דנן, ומצאתי כי רק
8 לגבי מקצתם ניתן לקבוע באופן ברור שהביטויים "עוברים" את המשוכה הראשונה, שעל פיה
9 הנכללים בהם מהווים לשון הרע. אלה הם הפרסומים המייחסים לתובע הימנעות או איחור
10 בתשלום ארנונה על ביתו (הפרסום הרביעי והפרסום החמישי, להלן: **פרסומי הארנונה**), וזה
11 המייחס לו שנאת אתיופים (התמונה). ספק בעיני אם הפרסומים האחרים מהווים לשון הרע,
12 כלומר, כוללים אמרות שיש בהם כדי לבזות, להכפיש, להשפיל או לעשותו מושא לשנאה.

13 **(1ב) האם מדובר בפרסום?**

14 14. אין ספק כי מדובר בפרסום, בהתאם להגדרה שבסעיף 2 לחוק, כאשר מדובר באמרות
15 בכתב, שהיו מיועדות לאנשים נוספים זולת הנפגע, והגיעו למספר בלתי ידוע או מוגבל של
16 אזרחים – תושבי מזכרת בתיה ואולי גם אחרים – או לכל הפחות, עשויים היו להגיע לאדם
17 אחר זולת הנפגע, בהתאם להוראת סעיף 2(ב)(2) לחוק.

18 **(2ב) האם מדובר בפרסום באמצעי תקשורת?**

19 15. מאחר שאין חולק כי חלק מהפרסומים (הפרסום הראשון והתמונה) לא בוצעו אישית
20 על ידי הנתבע, יש לבחון אם לנתבע אחריות אזרחית בשל לשון הרע בגין אותם פרסומים,
21 במסגרת הרחבת האחריות כאשר פורסמה לשון הרע באמצעי התקשורת, בהתאם לסעיף 11
22 לחוק, הקובע כך:

23 **"(א) פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית**
24 **בשל לשון הרע... עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום,**
25 **ובאחריות אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת...**

26 **(ג) בחוק זה -**

27 **"אמצעי תקשורת - "עתון כמשמעותו בפקודת העתונות (להלן - עתון) וכן**
28 **שידורי רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור;**

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 "עורך אמצעי תקשורת" בעיתון - לרבות עורך בפועל, ובשידור - לרבות עורך
2 התכנית שבה נעשה הפרסום;
3 "אחראי לאמצעי התקשורת", בעיתון - המוציא לאור, ובשידורי רדיו וטלוויזיה
4 - מי שאחראי לקיומם."

5 המונח "עיתון" הוגדר בפקודת העתונות כך:
6 "כל דבר-דפוס המכיל חדשות, ידיעות, סיפורי מאורעות, או כל הערות, ציונים,
7 או באורים בקשר עם אותם חדשות, ידיעות או סיפורי מאורעות, או עם כל ענין
8 אחר בעל חשיבות ציבורית, הנדפס בכל לשון והיוצא לאור בישראל למכירה או
9 להפצת חינם, לעתים קבועות או בלתי קבועות..."

10 16. לטעמי, יש לראות בקבוצת פייסבוק משום "אמצעי תקשורת" על פי הגדרת החוק,
11 המפנה לפקודת העתונות. אמנם, לא מדובר בשידור רדיו או טלוויזיה, איך אין ספר שהעלאת
12 תכנים לאתר פייסבוק יש בו משום העברת ידיעות, סיפורי מאורעות, הערות או ביאורים, או
13 "ענין אחר בעל חשיבות ציבורית" שככלל בהגדרת החוק.

14 לא מדובר במידע מודפס בכתב, כפי שנהוג היה להביא עיתון לדפוס בעבר, אך הזמנים השתנו,
15 הטכנולוגיה התפתחה, וכיום כמעט כל עיתון, יומי או אחר, מוציא מהדורה "אינטרנטית"
16 בנוסף למהדורה מודפסת. בשל כך ניתן לקבוע כי גם ההדפסה וירטואלית מהווה הדפסה
17 לצורך הגדרת המונח "עיתון", ופלטפורמה של קבוצות פייסבוק – ביניהן קבוצות שמטרתן
18 להביא חדשות וידיעות לציבור הרחב, כמו הקבוצות שהיו חשופות לפרסומים נשוא הליך זה,
19 אשר פתוחות בפני קהל גדול ורחב, שמצדיק הכללתן במונח "אמצעי תקשורת".

20 על בסיס האמור, יש לראות בפוסטים העולים לקבוצת פייסבוק כפרסום באמצעי תקשורת,
21 ולפיכך הנתבע אחראי בעוולה של לשון הרע, גם מקום שפרסום מסוים הועלה על ידי אדם
22 אחר, כאשר הוא יכול לקבוע אם פוסט כלשהו יוותר במרשתת, או יוסר ממנו.

23 כפי שהעיד הנתבע (בעמ' 45 לפרוטוקול, שורה 11), הוא יכול להסיר פרסומים ולמנוע את
24 המשך חשיפתו לקהל, ואף הסיר את הפרסום הראשון לאחר שקיבל מכתב התראה הנוגע
25 אליו. בשל כך, יש לטעמי לראות את הנתבע כ"עורך" אמצעי התקשורת, או כאחראי לו, בשל
26 כך מוטלת עליו אחריות אזרחית לפרסום לשון הרע באותו אמצעי תקשורת, קרי, קבוצת
27 הפייסבוק שהוא הקים (עמ' 44 לפרוטוקול, שורה 22).

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

- 1 אבהיר, כי אין באמירה דלעיל משום פטור מאחריותו של מי שניסח ופרסם בפועל פוסט בעל
2 אופי פוגעני, ככל שהיא נובעת מאיסור חוקי, מהצורך למנוע הסתה ומכח כל דין.
- 3 17. לעניין הפרסום הראשון, אני סבורה שלא ניתן לחייב במסגרת הליך זה את הנתבע,
4 מאחר שלא הוכח תוכנו של הפרסום, ובשים לב לעובדה כי הנתבע פעל להסרתו בסמוך למועד
5 קבלת המידע/התראה על תוכנו הפוגעני לכאורה.
- 6 18. שונה הדבר באשר לפרסום התמונה, שלא הוסרה על ידי הנתבע, ותוכנו של הפרסום
7 הוכח באמצעות צירוף עותק ממנו לתיק בית המשפט. לא נטען כי גם לאחר הגשת התביעה,
8 כאשר בוודאי ידוע לנתבע שהתובע רואה בפרסום התמונה פגיעה העולה כדי לשון הרע, פעל
9 הנתבע להסיר את הפרסום.
- 10 תוכן פרסום התמונה עשוי בהחלט לענות להגדרה של לשון הרע, שכן בהצגת אמירה – אף
11 שהיא בשם אדם אחר, מי שהצטלם לובש אותה חולצה – על פיה "ראש המועצה שונא
12 אתיופים", יש התרסה וייחוס לתובע גישה גזענית כלפי יוצאי העדה האתיופית.
- 13 ניתן לראות בפרסום התמונה אמירה שיש בה כדי לבייש את התובע, לבזות אותו בשל תכונה
14 המיוחסת לו (גזענות) ואף לפגוע בעיסוקו בתחום הציבורי, כמייצג אוכלוסייה מגוונת, מכל
15 מוצא וגזע.
- 16 19. בשלב זה, מאחר והגעתי למסקנה כי ישנם פרסומים שכלולה בהן לשון הרע,
17 כמשמעות הגדרה זו בחוק – פרסומי הארנונה והתמונה – יש להמשיך בבדיקה בנוגע להם,
18 ולבחון אם מתקיימות אחת (לפחות) מן ההגנות שפורש החוק על מי שמפרסם דברי לשון הרע.
- 19 בשל הספק אם יש לראות לשון הרע בתוכנם של פרסומים אחרים – הפרסומים השני
20 והשלישי המתייחסים לניגוד עניינים בו מצוי לכאורה התובע (להלן: **פרסומי ניגוד העניינים**)
21 ופרסומי הדהניזם – ולמען הזהירות, ייבחנו אלה במסגרת ההגנות להלן.
- 22 **(ג) הגנת סעיף 14 לחוק – אמת בפרסום ועניין ציבורי**
- 23 20. טעמי, פרסומי הארנונה חוסים תחת הגנה זו, כפי שאפרט להלן.
- 24 21. הוראת סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע מקנה הגנה למפרסם לשון הרע מקום בו
25 הפרסום היה דבר אמת, וזו לשונה:

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר
2 שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד
3 שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש."

4 הנטל להוכיח את יסודות ההגנה מוטל כעת על הנתבע, כמי שטוען לקיומה. לצורך תחולת
5 ההגנה, על הנתבע להוכיח שני תנאים מצטברים: אמיתות הפרסום המהווה לשון הרע, וקיומו
6 של עניין ציבורי באותו הפרסום.

7 (ג) אמת בפרסום

8 22. בבחינות אמיתות הפרסום, אין הנתבע נדרש להוכיח "אמת" אובייקטיבית ומוחלטת,
9 אלא התאמת הדברים שהועלו על ידו למציאות. בספרו של א. שנהר, דיני לשון הרע, 220,
10 (1997), הוסברה הדרישה לאמיתות הפרסום כך:

11 "לצורך בחינת השאלה האם חלה הגנת אמת דיברתי על פרסום מסוים, יערוך
12 בית המשפט השוואה בין העובדות העולות מהפרסום, כפי שזה מתפרש על פי
13 כללי הפרשנות, לבין המציאות העובדתית במועד הפרסום. ההגנה תעמוד
14 לפרסום כאשר קיימת "זהות" בין המציאות האובייקטיבית לבין תיאורה
15 בפרסום, וזאת כמובן, בהנחה שהיה בפרסום "עניין ציבורי". אולם הזהות
16 שבה מדובר אינה חייבת להיות מוחלטת (אם בכלל תיתכן זהות מוחלטת בין
17 מציאות עובדתית לתיאור מילולי): לצורך החלת הגנת אמת דיברתי די בכך
18 שהמשמעות והתוכן הכללי של הפרסום תואמים את המציאות, שכן מתן
19 משקל ראוי לחופש הביטוי מחייב "שלא לדקדק בציציות של הפרסום הפוגע".

20 בהלכת דיין הבהיר בית המשפט העליון כי האמת הנדרשת לצורך הגנה זו היא האמת הנכונה
21 לעת הפרסום, שאינה בהכרח אמת אובייקטיבית, כפי שנקבע בפסקאות 92-93 לפסק דינו של
22 המשנה לנשיאה א' ריבלין, עמ' 50-51:

23 "על מנת שיזכה לחסות תחת כנפיה של הגנת האמת על המפרסם להראות
24 איפוא כי הפרסום היה אמת כפי שהייתה ידועה בעת הפרסום. אין הוא נדרש
25 להציג אמת שמתגלית בדיעבד..."

26 במיוחד כך, מקום בו המדובר בעניינים בעלי חשיבות ציבורית. מרחב התמרון
27 שיש לאפשר במגזר זה מתבטא בקיום שולי סובלנות, שוליים עובדתיים, שאין
28 בהם כדי להשפיע על הרושם הכללי המתקבל מהכתבה בעיני הצופה."

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

23. בענייננו, התרשמתי כי האמירות הנוגעות להימנעות הנתבע מתשלום ארנונה "בזמן
וכדין", שפורסמו על ידי הנתבע, חוסות תחת הגנת האמת, כפי שהיתה ידועה לנתבע במועד
פרסומי הארנונה, ואנמק.

מחקירתו הנגדית של התובע עלה, כי לאחר ששיפץ והתאים בביתו, לצורך מגורים, שטח נוסף
על זה שלגביו שילם ארנונה, בסוף שנת 2005, בוצעה מדידה של שטח המגורים בגינו יש לשלם
ארנונה, והתהליך של העברת החיוב לתשלום ארך מספר חודשים. לדבריו (עמ' 17 לפרוטוקול,
שורות 6-10):

**"המועצה מבצעת מדידה מיד עם הדווח שלי, מכאן ואילך חובתה של המועצה
לחייב אלא שתהליך הטמעת המידע במערכת, זה קורה גם ב- 2011 אותו דבר..."**

לוקח זמן וברגע שהתהליך מושלם מחייבים אותו רטרואקטיבית..."

התובע לא מכחיש (שם, שורות 23-24) כי לקח מספר חודשים עד שהעדכון בוצע סופית והועבר
החיוב בגין הארנונה המתייחס לתוספת שטח המגורים, כך שבחודשים הראשונים בשנת 2006
לא שילם בפועל את מלוא הארנונה על השטח המלא שבו עשה שימוש בביתו, וכך גם במשך
מספר חודשים בשנת 2011, לאחר שהתובע דיווח לטענתו על התאמת שטח מגורים נוסף בתוך
ביתו. מהעדות עלה כי תשלום הארנונה נעשה רטרואקטיבית החל מתחילת השנה, באמצעות
חיוב הוראת הקבע.

אין ספק כי יש בכך כדי לתמוך בטענה הכלולה בפרסום, לפיה הארנונה לא שולמה "בזמן".
בנוסף, מקובלת עלי העמדה לפיה בנסיבות אלה, התשלום גם אינו על פי הדין במשמעותו
המקובלת: ברגיל, לא ניתנת לתושבים האפשרות, על פי בקשתם, לדחות מועד חיוב ארנונה
במספר חודשים, אלא שעיקוב בתשלום מיסים עירוניים יביא לרישום חוב בספרי הרשות
המקומית, להליכי גביה, ולתוספת קנסות, או ריביות, או הפרשי הצמדה וכד'. החובה
"הרגילה" היא לשלם ארנונה בכל חיוב תקופתי עבור החודשים הבאים (קדימה), ולא עבור
חודשי העבר (אחורה).

24. התובע לא הכחיש שלא העביר לנתבע את החיובים החודשיים המציגים את תשלום
הארנונה, חרף פנייתו של הנתבע לבחון את אלה, בטרם הועלו פרסומי הארנונה למרשתת.
משכך, יש לראות במידע שהיה בידי הנתבע בעת הפרסום משום "אמת לשעתה" (כפי
שהתייחס להגנה זו כבי' השופט עמית, בסעיף 1 לפסק דינו בהלכת דיין) בהתייחס למידע שהיה
בידי הנתבע באותה עת, ועל כן בתחולתה של הגנת האמת על הפרסומים הללו.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 ר' לעניין זה עדות הנתבע, עמ' 48 לפרוטוקול, שורות 7-23:

2 "ש. התביעה מתייחסת לארנונה, לא להיתרים. איך ידעת שהוא לא משלם
3 ארנונה על כל הבית?"

4 ת. ... לפני שפרסמתי כל דבר, לעשות את זה בצורה הגונה, פניתי במכתב לפני
5 שפרסמתי מילה, לתובע, הצגתי בפניו את השאלות לגבי הנושא, ביקשתי
6 תגובה... והתובע חזר אלי עם תשובה שיעביר לי פלט של ארנונה. לאחר
7 שחיכיתי ופלט לא עבר... רק לאחר מכן, אחרי שהיו הזדמנויות להפריך,
8 פרסמתי את זה

9 ...לגבי ארנונה, סיפרו לי שראו את הבית ואת חשבון הארנונה ואישר את [זה].
10 גם המתווך, גם אבנר, גם אשתו של אבנר, גם הייתה פגישה אצל אבנר שנכחו
11 מס' אנשים וגם המתווך ושם הוא סיפר את הסיפור לגבי הארנונה וגם לגבי
12 ההיתר...

13 אני מספר על תיאור שתיארו לי, על ניסיון לאמתו עם מר דהן. הוא לא העביר
14 את פלט הארנונה, הבנתי שזה נכון ועשיתי את זה באחריות לאחר הבדיקות
15 שפירטתי עכשיו."

16 25. לכך יש להוסיף את הדברים העולים מעדותו של מר אבנר הופשטיין, מי שניהל מו"מ
17 עם התובע בנוגע לרכישת בית המגורים, בנוגע למועד הוצאת היתר הבניה לתוספת הבניה
18 בביתו של התובע (עמ' 22 לפרוטוקול, שורות 25-30):

19 "ש. אתה אומר שהוסתר ממך מידע. לאיזה מידע אתה מתכוון?"

20 ת. מידע מרכזי שהוסתר לאורך זמן היא העובדה שהקומה השניה במלואה
21 הייתה ללא היתרים כחוק, בעצם נבנתה ללא היתר. אנחנו גילינו את זה באיחור
22 רב תוך כדי משא ומתן בעקבות דרישה מפורשת שלנו.

23 ש. היתר הבניה לקומה שניה היה בתהליכים בזמן משא ומתן.

24 ת. לא. ההיתר הוצא לאחר דרישתנו, לאחר שזה התגלה לנו."

25 מחקירת הנתבע על ידי ב"כ התובע עולה, כי התביעה אינה מתייחסת כלל לטענה שלא הוצא
26 היתר בניה כדין ובזמן, על אף שעניין זה בא במסגרת הפרסום הרביעי. מעבר לכך, וכאמור
27 לעיל, לצורך הדיון כאן אינני נדרשת לקבוע אם הטענה שהתובע שילם ארנונה כדין ובמועד
28 הראוי היא נכונה, אלא אם נתונים אלה היו מבחינת התובע "אמת לשעתה".

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 הוברר כי הנתבע קיבל ממר הופשטיין את המידע האמור, ועל בסיסו ידע – ולמצער חשב
2 שהוא יודע – שהתובע פנה באיחור בבקשה לקבלת היתר בניה לתוספת הבנייה בביתו, לאחר
3 שהשאלה והתהייה באשר לחוקיות הבניה הועלתה על ידי מר הופשטיין, שהתעניין ברכישת
4 הבית, ורק אז, בדיעבד, חוייב בתשלומי הארנונה הנדרשים.

5 26. בנסיבות אלה אני קובעת כי הן לעניין תשלום הארנונה, והן לעניין קבלת היתר הבניה,
6 האמרות העובדתיות של הנתבע בפרסומי הארנונה עומדים בתנאי של "אמת לשעתה".

7 (ג) עניין ציבורי

8 27. מתוך הלכת דין- עמ' 55-56 :

9 "100. תנאי נוסף לתחולתה של הגנת אמת הפרסום הינו כי הפרסום עוסק
10 בנושא אשר יש בו 'עניין ציבורי'. תנאי זה משקף את התפיסה כי 'חשיבותו של
11 חופש הביטוי גוברת מקום שמדובר בו בהבעת דעה בעניינים ציבוריים ובנוגע
12 לאישים הנושאים תפקידים ציבוריים'... הצורך להגן על ביטויים הנוגעים
13 לענייני הציבור נובע מחשיבותם של ביטויים אלה לשם שמירה על שיח חופשי,
14 המאפשר יצירת עמדות פוליטיות, מדיניות וציבוריות בחברה... 'מתן האפשרות
15 וההזדמנות להשמעת בקורת מדינית, חברתית ואחרת על פעלו של השלטון,
16 מוסדותיו, חברותיו, שליחיהם ועובדיהם, הוא עיקר- שאין-בלעדיו לקיום
17 ממשל דמוקרטי תקין'...

18 101. ... 'עניין ציבורי' הוא מושג רחב יותר, המתייחס גם לחשיבות שבדיון
19 הציבורי בנושא חברתי או פוליטי..."

20 ובהמשך (עמ' 58-60) :

21 "105. ... נטייתו של בית המשפט לסווג פרסום ככזה שיש בו "עניין ציבורי"
22 תגבר מקום בו מתייחס הפרסום לדמות ציבורית... עובדת היותו של הנפגע
23 דמות ציבורית היא אחת הנסיבות שלאורן ייבחן הביטוי הפוגע..."

24 106. מלבד חשיבות הדיון בעניינים בעלי עניין ציבורי – הרי מקום בו עוסק
25 הפרסום בדמויות ציבוריות קיימים טעמים ברורים המצדיקים את העצמת
26 ההגנה על הביטוי הפוגע. ראשית, קיימת תועלת חברתית רבה יותר בקבלת
27 מידע הנוגע לאנשים אשר אמונים על קבלת החלטות בשם הציבור..."

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 שנית, אדם הבוחר לקחת על עצמו מעמד חברתי, בעל סמכות, בוחר מכללא גם
2 לחשוף את עצמו לפגיעה מסוימת בפרטיות ולביקורת ציבורית רחבה יותר
3 כלפיו... ומי שבוחר לשאת באחריות על גורלם של פרטים מהציבור – צריך
4 שיהיה מוכן גם לספוג ביקורת בנוגע למידת יכולתו שלו לבצע את מה שנטל על
5 עצמו.

6 שלישית, איש הציבור זוכה על פי רוב גם לנגישות גבוהה יותר לאמצעי
7 התקשורת וליכולת להביע דעתו שלו באשר לפרסומים... התפיסה היא על כן
8 כי עדיף להוציא את הדיון לאור השמש, ולאפשר לאיש הציבור להתגונן בפומבי
9 מול ההאשמות שטפלו בו...

10 107. אין פירוש הדבר כי שמו הטוב של איש הציבור הינו הפקר. נהפוך הוא,
11 לאיש הציבור עשויה להיגרם פגיעה גדולה יותר כתוצאה מהכפשת שמו הטוב,
12 שכן כוחו שאוב מהערכתו וממעמדו בקרב הציבור..."

13 בראי הלכה זו, בחנתי את הפרסומים המתייחסים לעיכוב בתשלומי הארנונה על ידי התובע,
14 כפי שפורסמו על ידי הנתבע, ומצאתי כי בהבאת הטענות בפני ציבור תושבי המקום, לאחר
15 שהתובע העמיד עצמו לבחירה חוזרת במטרה להמשיך ולעמוד בראשות המועצה, יש משום
16 עניין ציבורי הנוגע לאיש ציבור.

17 28. לא מצאתי כי יש בדברים משום הכפשת שמו הטוב של התובע, בין השאר מאחר ויש
18 בפרסומים התייחסות לכך שהתובע התבקש להעביר אישורים ואסמכתאות, ונמנע מלעשות
19 כן; וכן מאחר ואין חולק, כי לאחר הפרסומים הללו נבחר התובע פעם נוספת לראשות
20 המועצה, כך שברור ששמו לא "הוכפש" והערכתו ומעמדו בקרב הציבור לא נפגעו באופן
21 משמעותי, אם בכלל.

22 **(ג) הגנת סעיף תום הלב, סעיפים 15-16 לחוק**

23 29. מצאתי כי בפרסומי ניגוד העניינים ובפרסומי הדהניזם, עומדת לנתבע הגנת תום הלב
24 החלה על פרסומים שיש בהן הבעת דעה, כפי שיובהר להלן.

25 30. ההתחשבות בזהות הנפגע אינה נבחנת בעת בדיקת האמרות ואם יש בהן לשון הרע,
26 והיות התובע איש ציבור, אינה מוציאה את הדברים מגדר לשון הרע. עם זאת, מעמדו,
27 תפקידו ומסגרת שירותו של התובע רלבנטיים בשלב בחינת ההגנות הקבועות בחוק, שאז יינתן
28 משקל לאינטרסים שונים, וביניהם זכות הציבור לדעת, חופש הביטוי וכד'.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 ככלל, הטלת אחריות בשל הבעת דעה, להבדיל מייחוס עובדה לאחר, מעוררת קושי עקרוני,
2 במיוחד כאשר מדובר בפיקוח על דעות המתייחסות לאיש ציבור בנוגע לעניין ציבורי. בשיטתנו
3 ניתן להטיל אחריות בנסיבות מסוימות גם על הבעת דעה ובלבד שאין מתקיימת ההגנה
4 שמעניק החוק לדובר.

5 31. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע קובע את ההגנה הרלבנטית לעניינו, כדלקמן:

6 **"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או**
7 **הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו: ...**

8 **(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או**
9 **ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או**
10 **דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;"**

11 למעשה, סעיף זה מעלה שלושה תנאים על-מנת שתעמוד לנתבע הגנה, ועמד על כך כבי השופט
12 ריבלין ברע"א 10520/03, איתמר בן גביר נ. אמנון דנקנר [12.11.2006]:

13 **"האחת, האם התבטאותו של המשיב כלפי המערער היא בגדר "הבעת דעה"**
14 **כדרישת הסעיף. השנייה, האם נסבה הבעת הדעה "על התנהגות הנפגע..."**
15 **בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה**
16 **שהם נתגלו באותה התנהגות". והשלישית, האם נעשה הפרסום 'בתום לב'."**

17 32. אמנם, העובדה שאדם הוא איש ציבור, אינה שוללת ממנו את הזכות להגנת החוק.
18 אפילו משמש אדם בתפקיד ציבורי, אם אין בפרסום כדי להראות תועלת לציבור על פני שמו
19 הטוב של האדם, הרי שיש להימנע מהפרסום (ע"א 1104/00, דוד אפל נ. איילה חסון, פ"ד
20 נו(2), 607, עמ' 623-624 [2002]).

21 עם זאת, במקרה דנן, סבורני כי הפרסומים הרלבנטיים עונים על כל התנאים לתחולת ההגנה:

22 ברור לי כי מדובר בהבעת דעה מצד הנתבע, שמוצא טעם לפגם בהתנהלות התובע. הנתבע
23 מביע תרעומת על השתתפות התובע בישיבות מועצה בהן נדונו עניינים אשר לחבר של התובע
24 (או מבין קבוצת החברים עמם מטייל התובע בחו"ל) יש אינטרס בתוצאותיהם. הנתבע סבור
25 שהתנהלות התובע כראש מועצה, שאינו מעוניין לשמוע ביקורת, אינה תקינה. אמרות לפיהן
26 "שלטון" התובע דומה לשלטון פאודלי, השתקת ביקורת וכד', הן באופן ברור הבעה של דעה
27 וביקורת אישית, ותו לא. אין כאן אמרות שניתן לראות בהן משום הצגת עובדות, אלא הן

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 מביעות את השקפת עולמו של הנתבע, ואת דעתו האישית (והשלילית) בנוגע להתנהלות התובע
2 במסגרת תפקידו.

3 נראה שלא יכול להיות ספק כי הבעות דעה אלה מצד התובע נוגעות להתנהגות התובע בעת
4 שמילא תפקיד של איש ציבור, נבחר ציבור, ראש מועצה ודמות פוליטית, ועל כן מתמלא
5 התנאי השני הנדרש לצורך הגנה זו.

6 לאחר שהתרשמתי מעדות הנתבע, אני קובעת כי הפרסומים הנוגעים לדהניזם ולניגוד
7 העניינים נעשו על ידי הנתבע בתום לב, תוך אמונה שיש לו זכות ואף חובה מוסרית להביא
8 בפני ציבור הבוחרים – במיוחד בפני הציבור אשר התובע מייצג מבחינה מוניציפאלית – את
9 השגותיו, את טענותיו, את ביקורתו, ואת השאלות הנוקבות שהוא סבור שיש להציב בפני
10 התובע לצורך קבלת הבהרות ותשובות (ר' עדות הנתבע כפי שצוטטה בסעיף 24 לעיל).

11 ר' לעניין זה ע"א (מחוזי נצרת) 13/10, שמעון גפסו נ. רונן פלוט [13.09.2010]:

12 **"אנו מדברים על ידיעה, שהתייחסה לאיש ציבור, בעיצומה של מערכת**
13 **בחירות, שבה מתלהטים היצרים... ובמסגרת זו עשויה נקודת האיזון שבין**
14 **חופש הביטוי לבין זכותו של אדם לשם טוב לנוע קמעא לטובתו של חופש**
15 **הביטוי, ואם תרצו – זכותו של הציבור לדעת מה טיבו של המועמד לראשות**
16 **העיר."**

17 33. ייתכן (ואינני מכריעה בעניין, שאינו נדרש לענייננו), שלו היו הדברים מפורסמים על
18 ידי המצולם בלבד, שהיה צד להליך, היה ביכולתו לשכנע מותב משפטי כי זוהי דעתו
19 והתרשמותו, וכי הפרסום נעשה על ידו בתום לב.

20 לא כך הדבר כאשר מדובר בפרסום לו שותף הנתבע, שיכול היה למנוע את המשך הפרסום
21 וחשיפתו לקהל נוסף.

22 מאחר שקבעתי כי פרסום התמונה – וכפועל יוצא מכך, פרסום האמירה המודפסת על גבי
23 החולצה כפי שהיא נראית בתמונה - נעשה על דעתו, באישורו ובעידודו הפאסיבי של הנתבע,
24 שלא פעל להסיר את פרסום התמונה, לא מצאתי כי ניתן לסווג את פרסום התמונה כנכללת
25 תחת איזו מההגנות האמורות.

26 לא הוכח (ולא נעשה ניסיון להוכיח) את אמיתות הפרסום, ולא ניתן לקבוע בשים לב לאופי
27 ההאשמה והדברים המיוחסים בתמונה לתובע, כי פרסום דברים אלה חוסה תחת הגנת תום

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 הלב. יש בתכונה המיוחסת לתובע בתמונה, כשונא אתיופים, דבר שנאה, החורג מגבול הטעם
2 הטוב כאשר הוא מופץ לקהל הרואה את פרסומי הפייסבוק בסיוע הנתבע, שאין להגן עליו
3 במסגרת חופש הביטוי.

4 34. לסיום דברים אלה, מצאתי כי ראוי להביא את דברי כב' השופט ריבלין בהלכת דיין,
5 עמ' 29-31, ובהמשך עמ' 42-43:

6 "62... החלפת המידע, בעיקר בנושאים ציבוריים, מאפשרת לציבור לגבש את
7 עמדותיו וכך מתאפשר גם פיקוח יעיל יותר על רשויות השלטון...

8 יש הרואים בחרות לבטא גם רעיונות שאינם פופולאריים תנאי לטיפוח
9 הסובלנות כלפי אחרים וכלפי השקפות הרחוקות מהשקפותינו. הסובלנות היא
10 ערך יסוד על-פי השקפה זו והדרך לטפחה הוא להתייחס בסובלנות לדעות
11 וביטויים מעוררי כעס ורוגז. אולם טעם זה עשוי להתאיין מקום בו הביטוי הוא
12 ביטוי של שנאה (hate speech). ביטוי שכזה אינו ראוי לסובלנות ואינו תורם
13 לסובלנות...

14 78. ההגנה על חופש הביטוי אינה עשויה איפוא מקשה אחת. האיזון בין
15 חופש הביטוי לבין הזכויות או האינטרסים המתנגשים בו יושפע תמיד גם
16 ממושא הביטוי, מנושאו ומחשיבות העניין...

17 79. מקום מיוחד שמור, במסגרת איזון זה, לביטויים בעלי חשיבות
18 ציבורית. שיג ושיח חופשי בנושאים ציבוריים מצוי בלב-ליבו של חופש
19 הביטוי... הוויכוח הציבורי ראוי לו שיהא חופשי, איתן, חסר מעצורים ואף
20 בוטה... בחברה חופשית – אחדות הדעות היא נטל. עתים השקט הוא רפש;
21 השקט אינו חופש והדומיה אינה הרמוניה... ככל שיש ספק בשאלה אם
22 הדיבור שבמחלוקת ראוי להגנה – מוטב לטעות לטובת חופש הביטוי וחופש
23 העיתונות..."

24 (ד) הזכות לסעד

25 35. בעניינינו, התובע בחר לתבוע נזקים ממשיים, ולא טען בכתב התביעה לזכותו לפסיקת
26 פיצויים ללא הוכחת נזק. מאחר שהתובע לא הוכיח נזק ממשי או ממוני, מקל וחומר לא
27 הוכיח נזק בסך 500,000 ₪ שלו עתר בכתב התביעה, לא ניתן לפסוק לטובתו פיצוי בגין נזק
28 ממוני.

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 בשלב הסיכומים, ביקש התובע לשנות את הסעד ועתר לפיצוי ללא הוכחת נזק. התובע
2 טען כי הוא רשאי לבקש לשנות את מנגנון קביעת הפיצוי, מפיצוי ממשי לפיצוי ללא הוכחת
3 נזק, אף בשלב מתקדם של ההליך, וזאת על בסיס הלכות שנקבעו בעניין זה.

4 פסיקת בית המשפט העליון מאפשרת לתובע, שלא הצליח להוכיח נזק בפועל, להעלות אף
5 בשלב דיוני מאוחר דרישה לפסיקת הפיצוי הסטטוטורי, כאשר נדונה סוגיה של הפרת זכויות
6 יוצרים. בע"א 592/88, שמעון שגיא נ. עיזבון המנחת אברהם ניניו ז"ל, פ"ד מו(1) 254 [1992],
7 בעמ' 265-266, נקבע כי:

8 **"מבלי לקבוע מסמרות בדבר, הרי דעתי היא: כי מן הראוי לנקוט גם כאן**
9 **גישה ליברלית, לפיה, תובע שלא הצליח בהוכחת הנזק הממשי יוכל, גם**
10 **בשלב דיוני מתקדם, לעתור להפעלת ההסדר הנ"ל, תוך שמירת זכותו של**
11 **הצד שכנגד להתייחס לכך. יש להזכיר, כי בכל מקרה פסיקת הפיצוי ללא**
12 **הוכחת נזק נתונה לשיקול דעתו של בית-המשפט, אשר יכול להביא בחשבון,**
13 **במקרה מתאים, גם את המועד הדיוני בו נתבקש הסעד."**

14 37. במקרה דנן, אני סבורה כי ככל שהתובע סבר, בסיום פרשת הראיות, שאין בידו די
15 ראיות להוכחת נזק ממוני ממשי, והוא יבקש לפסוק לטובתו פיצוי סטטוטורי ללא הוכחת
16 נזק, היה עליו להקדים ולהודיע לנתבע כי זוהי כוונתו, על מנת לאפשר לנתבע להתייחס
17 בסיכומיו לעתירה מתוקנת, "חדשה" זו, ולהתייחס אליה, לרבות בהבאת טיעונים משפטיים
18 ואסמכתאות מתאימות. דבר זה לא נעשה, חרף העובדה שסיכומי טענות הצדדים נשמעו בעל
19 פה למעלה מחודש לאחר ישיבת ההוכחות האחרונה, כך שהיה בידי התובע זמן ראוי ומתאים
20 "לגלות את קלפיו" בפני הצד השני, ולא ראוי היה לשמור על טענה זו כ"קלפים סגורים"
21 ולהפתיע את הצד שכנגד בשלב הסיכומים.

22 כאמור בפסיקה, יש לנושא זה השלכה ומשמעות בקביעת סכום הפיצויים.

23 38. בהליך דנן, קיבלתי את הטענה כי בהתרת פרסום התמונה באתר הפייסבוק, פעל
24 הנתבע בניגוד להוראות החוק ופרסם לשון הרע. על כן, יש לקבוע את סכום הפיצוי המגיע, הן
25 בשים לב לאופי וחומרת הפגיעה, והן בשים לב למועד העתירה לפיצוי סטטוטורי בשלב
26 הסיכומים.

27 ברע"א 10520/03, איתמר בן גביר נ. אמנון דנקנר [12.11.2006] קבע בית המשפט העליון
28 בפסקה 25 לפסק הדין:

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

- 1 "הנזק בו מדובר בענייננו הוא נזק טהור לשמו הטוב של המערער, שכן לא נטען
2 בפנינו כי הפרסום גרם נזק ממון. כיצד יקבע בית המשפט את שיעור הפיצויים
3 במקרה זה?
- 4 בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף
5 הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב והסבל שהיו
6 מנת חלקו, ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיבידואלית.
7 אין לקבוע 'תעריפים'. בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו,
8 באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים. אכן, התנהגותו של הניזוק לפני
9 פרסום ולאחריו עשוי להוות אמצעי בעזרתו ניתן לעמוד על נזקו. בדומה,
10 התנהגותו של המזיק אף היא עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו".
- 11 39. על פי הוראות הדין, מוגבל הפיצוי שניתן לפסוק לנפגע בגין לשון הרע, בלא הוכחת
12 נזק, לסך של 50,000 ₪, אלא אם הוכחה כוונה לפגוע, שאז ניתן לפסוק עד כפל הסכום הנ"ל.
13 במקרה דנן, הובהר כי הנתבע ביקש לחשוף "עובדות" כפי שהוצגו על ידו, להעביר ביקורת,
14 להתריע מפני התנהלות שראה אותה כבלתי תקינה, ולהביע את דעתו החולקת על אופן הנהגת
15 הישוב והמועצה. לטעמי, לא הוכיח התובע כי היתה לנתבע כוונה לפגוע.
- 16 אף בעניין פרסום התמונה, כאשר מדובר בפרסום שהינו יוזמה של אדם אחר, ולא מדובר
17 בפוסט משתלח הכולל אמירות שנוסחו על ידי הנתבע, לא עלה בידי התובע להוכיח כי זה
18 נעשה מתוך כוונה לפגוע מצד הנתבע.
- 19 העובדה שהתובע בעצמו מצא לנכון לפרסם אותה תמונה באתר הפייסבוק שלו, כדוגמא
20 לפרסומים שליליים אליהם הוא חשוף, ולא רק בדרך של "סיפור" אודות התמונה אלא תוך
21 כדי הצגתה בפועל, יש כדי להשליך באופן ממשי ומשמעותי על הפיצוי המגיע לנתבע בגין
22 פרסום זה. לקחתי בחשבון גם את האווירה הציבורית של טרום-בחירות, בה מטבע הדברים
23 התושבים חשופים לאמירות תוקפניות בהשוואה לזמנים רגועים יותר.
- 24 לאחר ששקלתי את השיקולים הנדרשים, אני קובעת כי התובע זכאי לפיצוי בגין פרסום
25 התמונה, בסכום של 3,000 ₪.
- 26 40. אף אם טעיתי בהערכתני הנ"ל באשר למהות הפרסומים האחרים (זולת התמונה) - אם
27 יש בהם משום לשון הרע שהנתבע אחראי להם, או באשר לתחולת הגנות החוק, בשים לב
28 להיותו של התובע איש ציבור; לעניין הציבורי שבתוכן הפרסום; לעובדה שלא הוכחה על ידי

בית משפט השלום ברחובות

ת"א 2672-09-13 דהן נ' קמיל

1 התובע כוונה לפגוע; בכך כי ה"קהל" לפרסומים היו אנשים אקטיביים במערכת הפוליטית/
2 חברתית/ציבורית, שיודעים לקרוא דעות, להבין את מסגרת הדברים, להעריך את האמינות
3 והרקע לפרסומים; לעובדה שלאחר הפרסומים האמורים נבחר התובע לכהונה שלישית כראש
4 המועצה; לראיה לפיה רבים מתושבי המקום לא היו חשופים לתכנים האמורים; לאווירת
5 הבחירות; לראיות שהובאו באשר למועד תשלום הארנונה בפועל על ידי התובע; למועד
6 העתירה לפיצוי סטטוטורי ולשאר העניינים שפורטו לעיל - הפיצוי שהיה נפסק לטובת התובע
7 לו התקבלה תביעתו היה בסדר גודל דומה לפיצוי שנפסק בגין פרסום התמונה, בגין כל פרסום
8 המהווה לשון הרע, שאינה חוסה תחת הגנת החוק, קרי, פיצוי שאינו עולה על 30,000 ₪ עבור
9 מכלול הפרסומים.

10 41. פסיקת פיצוי לתובע כפי שנקבע בפועל, היא בשיעור של כחצי אחוז בלבד מסכום
11 תביעה (קרי, דחייתה כמעט באופן מוחלט של התביעה - בסך של 497,000 ₪). בנסיבות אלה,
12 ראוי לחייב את התובע בהוצאות הנתבע בשל הליך זה, בסכום העולה באופן משמעותי על
13 הפיצוי שנפסק לטובתו. בכל כך, סכום ההוצאות למעשה "בולע" את הפיצוי שנפסק לטובת
14 התובע, ומשמעותו דחיית התביעה לפיצויים בגין פרסום לשון הרע.

15 סוף דבר

16 42. אני מורה על דחיית התביעה.

17 43. אני מחייבת את התובע לשלם לנתבע הוצאות משפט בסכום של 20,000 ₪.

18 זכות ערעור בתוך 45 ימים לבית המשפט המחוזי מרכז - לוד.

19 המזכירות תשלח את פסק הדין לב"כ הצדדים.

20

21 ניתן היום, ז' שבט תשע"ו, 17 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.

22

23 רנה הירש, שופטת

24